

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio XIII. Solvuntur argumenta augentia numerum Notionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

biliter omittunt, ut omittit D. Nazianz. orat. 37. Unum est tria, ait, si proprietatum rationem habeas. D. Cyril. lib. 2. Thesaur. cap. 3. Et D. Athan. Dialog. 1. de Trinit. contr. Anomaum: Gignere, ait, & gigni, emittere, & procedere, sive emitti inter se differunt; ergo Innascibilitas non est proprietas, neque Notio. Respondeo Sanctos Patres, licet omiserint Innascibilitatem aliquibus in locis, non ideo negare illam esse Notionem; qui enim unum affirmat, alterum non negat. Præsertim cum aliis in locis de Innascibilitate mentionem faciant, illamque explicant.

290. Obijcies 9. Innascibilitas, licet sit Notio, non est distincta Notio à Paternitate; siquidem Sancti Patres numerando Notiones, sæpe cum Innascibilitatem commemorant, omittunt Paternitatem, sicque videntur Innascibilitatem pro Paternitate ponere, ut D. Just. in exposit. fidei de Trinit. D. Naz. orat. 13. & 23. Patris proprietas, inquit, hac est, quod Ingenitus sit: Filii quod genitus: Spiritus Sancti, quod procedit. D. Damascen. lib. 1. fidei cap. 2. Unum, idemque esse, inquit, præter ignascentiam, nascentiam, & processionem; ergo Notiones in Divinis Personis non sunt quinque. Respondeo hos, & similes alios Patres aliquando sub Paternitate comprehendere Innascibilitatem, & aliquando sub Innascibilitate comprehendere Paternitatem, ut rectè D. Bonavent. in 1. dist. 26. q. 4. art. unico ad 2.

291. Obijcies 10. Notio est propria unus Personæ; siquidem de ratione Notionis est, quod sit ratio dignoscendi, & distinguendi unam Personam ab alia; sed spiratio activa est communis Patri, & Filio; ergo non est Notio; tum quia quod est commune pluribus, non potest unum ab alio discernere: tum etiam quia Filius non communicat cum Patre in Notionibus, ut ait D. Basil. epist. 43. Nullam prorsus Notionum communicationem secundum proprietatem suam, tam cum Patre, quam cum Spiritu Sancto habet.

292. Respondeo Notionem esse propriam unius Personæ, si sit ratio dignoscendi unam tantum Personam ab alia: si tamen talis sit respectu duarum Personarum, per quam dignoscantur, & distinguantur ab alia tertia, tunc potest esse illis communis, ut spiratio activa est communis Patri, & Filio, qui per illam distinguuntur ab Spiritu Sancto, qui si ab illis non spiraretur, ab illis non distingueretur, ut infra dicemus. Neque obstat testimonium D. Basil. qui solum loquitur de Notionibus personalibus, ut notant, & insinuant verba illa: Secundum proprietatem suam: at verò spiratio activa non est Notio personalis propria Filii, quæ talis, sed Patri, & Filio communis sub ratione unius principii, sicque dicitur proprietas, non unius Personæ, sed unius principii, & vendicat rationem Notionis.

293. Inferes: Ergo etiam processio passiva communis Filio, & Spiritui Sancto erit specialis Notio, qua distinguantur à Patre. Respondeo negando illationem; diversa ratio est, quia processio passiva non est una, & eadem in Filio, & Spiritu Sancto, sed sunt diversæ processionis, sicque diversæ Notiones, contentæ tamen inter quinque numeratas. Instabis: Spiratio activa non constituit Personam; ergo neque illam distinguet; consequenterque non erit Notio. Respondeo ex argumento solum inferri non esse Notionem personalem; non tamen non esse Notionem.

294. Urgebis: De hac Notione Spirationis activæ non meminerunt Patres, præsertim Antiqui; ergo non datur talis Notio. Respondeo argumentum

solum probare, quod olim non fuerit satis exploratus, & definitus numerus Notionum, quantum ad earum distinctionem ab invicem, earumque peculiarium nomina abstracta. Additur quod D. Athanas. Dialog. 1. contr. Anomaum. D. Aug. lib. 5. de Trinit. cap. 11. Et D. Greg. lib. 30. Moral. cap. 5. aliis cap. 8. aliis licet vocibus, idem ipsum significarunt, quod assert Notio Spirationis activæ.

Dico 2. Si nomen Notio sumatur magis strictè, aut solum prout significat proprietatem constituentem Personam: aut solum prout significat Relationes reales, Notiones tunc erunt pauciores, quàm quinque. Ita P. Ruiz d. 37. de Trinit. scilicet. 1. n. 9. Probatur prima pars, quia Notiones constituentes Personas sunt tantum tres, nempe Paternitas, Filiatio, & Spiratio passiva; ergo &c. Probatur secunda pars, quia Relationes reales sunt tantum quatuor, nempe Paternitas, Filiatio, Spiratio activa, & passiva, ut patet ex supra dictis; ergo &c.

SECTIO XIII.

Solvuntur argumenta arguentia numerum Notionum.

PRO augendo numero quinario Notionum stat Scot. in 1. dist. 28. q. 1. §. Ad argumenta hujus questionis in solut. ad 3. & P. Ariaga 1. p. d. 49. n. 44. quatenus dicit, re ipsa posse admitti, alias esse Notiones, sicque posse poni pro Filio Inspiratus, & pro Spiritu Sancto Ingenitus, licet n. 45. dicat, de facto à Theologis solum usurpari Innascibilitatem, utpote quæ sola significat perfectionem, & dignitatem quandam, quæ non est in aliis: Pro illis:

Argues 1. Innascibilitas, prout consistit in negatione cujusque processionis, est Notio Patris; ergo etiam Inspirabilitas, prout consistit in negatione processionis per voluntatem, erit Notio Filii. Respondeo primò cum aliquibus juxta ea, quæ supra diximus num. 285. negando consequentiam; diversa ratio est, quia Inspirabilitas (idemque de Ingenerabilitate respectu Spiritus Sancti) non ostendit aliquam dignitatem Filii: at verò Innascibilitas ostendit in Patre dignitatem primæ principii, & fontalis originis. Sed contra, quia sicut est dignitas Patris à nullo principio esse, ita est dignitas Filii ita esse à Patre, ut sit per processionem, quæ non sit spiratio, sed generatio; & est dignitas Spiritus Sancti esse per processionem, quæ non sit generatio, sed spiratio. Unde.

Respondeo secundò juxta ea, quæ supra diximus cum P. Soar. num. 286. negando consequentiam; diversa ratio est, quia Inspirabilitas includitur in Notione propria Filii, saltem subsistendi consequentiæ; nam eo ipso, quod noscitur esse Filium, noscitur generari, & non spirari (idemque cum proportionem de Ingenerabilitate respectu Spiritus Sancti) ideoque non constituit diversam Notionem à Filiatione: at verò Innascibilitas in Patre non includitur in Paternitate subsistendi consequentiæ; siquidem potest dari Pater, qui non sit innascibilis, ut cernitur in creatis. Neque dicas, Innascibilitatem includi in tali Paternitate, nempe divinæ. Non, inquam, hoc dicas, nam hoc idem innoscit per Innascibilitatem formaliter, ideoque necessario fuit eam constituere diversam Notionem.

Argues 2.

299. Argues 2. In Patre dantur alie Notiones præter numeratas Innascibilitatis, & Paternitatis; siquidem in eo dantur *Potentia* generandi, & *generatio* actualis, quæ explicant dignitatem talis Personæ, & antecedunt Paternitatem; ergo &c. Respondeo negando antecedens, ad cuius probationem dicimus, *Potentiam* generandi, & *generationem* actualem, etiam prout antecedunt quoad nos, & distinguuntur à Paternitate, non constituere diversas Notiones; siquidem implicite involvuntur in ipsi Paternitate subsistendi consequentia; nam eo ipso, quod innoteat esse Patrem, consequenter notificatur *Potentia* generandi, & *generatio* actualis; idem enim est Pater, quia generat, & idem generat, quia potest generare. Idem etiam dicendum est de *Inspirabilitate* in Patre, quæ etiam includitur in Innascibilitate; quatenus hæc dicit negationem essendi ab alio omni modo.
300. Argues 3. In Filio dantur alie Notiones præter Filiationem; siquidem esse *Imaginem*, *Verbum*, & *Conceptum* sunt dignitates propriæ Filii, quæ tamen non explicantur per hoc, quod est, esse Filium, ut consideranti patebit; ergo &c. Respondeo negando antecedens, & ejus probationem quoad ultimam partem; nam esse *Imaginem*, *Verbum*, & *Conceptum* Patris, sufficienter innoteat per id, quod fit Filius; nam ex eo, quod fit Filius, bene sequitur subsistendi consequentia, esse *Imaginem*, *Verbum*, & *Conceptum* Patris.
301. Instabis: Potest dari Filius, qui non sit imago intentionalis, neque Verbum, neque Conceptus patris, ut patet in creatis; ergo illæ dignitates in divinis non innoteant per id, quod est esse Filium. Respondeo negando consequentiam: tales enim dignitates, licet non innoteant per esse filium ut sic, innoteant tamen per esse talem Filium, nempe per esse Filium Divinum.
302. Inferes: Ergo etiam Innascibilitas in Patre innoteat per esse talem Patrem, nempe Deum; consequenterque non efficiat diversam Notionem à Paternitate. Respondeo negando illationem; diversa ratio est, quia cum in Deo supponatur notum, solum esse operationem Intellectus, & voluntatis ad intra, generatio Filii noscitur esse per Intellectum, sicque esse Filium involvit rationem imaginis, Verbi, & Conceptus: at verò esse Patrem Deum solum innuit habere Filium similiter Deum, quod tamen non explicat rationem primi principii; hoc enim explicatur per Innascibilitatem, ideoque est specialis Notio respectu Patris.
303. Argues 4. In Patre, & Filio dantur alie dignitates, per quas distinguuntur ab Spiritu Sancto præter Relationem Spiratoris; siquidem dantur *potentia* Spirativa, & *actualis productio*, quæ etiam sunt dignitates antecedentes Relationem; ergo &c. Respondeo eodem modo, quo supra n. 299. *potentiam* scilicet spirativam, & *actualem productionem* involvi subsistendi consequentia in spiratione activa; nam ex eo, quod Pater, & Filius sint spirantes relative, bene sequitur, habere *potentiam spirativam*, & *actu spirare*.
304. Argues 5. In Spiritu Sancto, præter spirationem passivam, dantur alie Notiones; siquidem datur ratio terminis spirabilis, doni, amoris, &c. ergo Notiones non sunt tantum quinque. Respondeo negando antecedens, ad cuius probationem dicimus, ut proxime, eas rationes Spirabilis, doni, & Amoris includi subsistendi consequentia in spiratione passiva; nam ex eo, quod Spiritus Sanctus spiratur, innoteat, esse spirabilem, esse per

Tom. 1.

voluntatem, sicque donum, & Amorem.

Argues 6. In Patre non esse ab alio, est illius Notio specialis, qualis est *Innascibilitas*; ergo etiam in Spiritu Sancto esse illum, à quo non est alius, erit illius Notio specialis, qualis erit *Improductivitas*; siquidem non datur major ratio, cur esse primum in Patre sit specialis Notio, & non ita sit esse ultimum in Spiritu Sancto. Respondeo primo cum communi, *Improductivitatem* in Spiritu Sancto, (idem dici solet de *Impotentia* generandi in Filio,) non declarare aliquam dignitatem, licet non dicat imperfectionem; siquidem esse infecundum nulla est dignitas: at verò esse Innascibilem, ut diximus, dicit dignitatem, quia dicit rationem primi principii, quæ est dignitas, & perfectio, quam dignitatem non dicit esse ultimum, licet nullam dicat imperfectionem.

Dices: Notiones sunt ad cognoscendum Mysterium Trinitatis; sed non potest cognosci, Personas esse tantum tres, nisi cognoscendo primam ut Innascibilem, & tertiam ut improductivam; ergo &c. Respondeo Notiones non esse ad cognoscendum Mysterium Trinitatis, ut Trinitas est, hoc enim aliunde ex Fide constat, sed ad distinguendas, & dignoscendas Personas secundum speciales earum dignitates; cum autem *Improductivitas* in Spiritu Sancto nullam dicat specialem dignitatem, utpote qui sufficienter dignoscitur per processionem passivam, idem non est illius Notio specialis distincta ab aliis.

Respondeo secundò ad argumentum, *Improductivitatem* involvi subsistendi consequentia in spiratione passiva; siquidem in Deo, ubi solum est productio per Intellectum, & voluntatem, eo ipso, quod spiratio est per voluntatem, intelligitur esse ultimam. Unde est diversa ratio de Innascibilitate; hæc enim non satis innoteat ex præcisa ratione Paternitatis, ut diximus, & patet increatis.

Argues 7. D. Cyril. Alex. lib. 1. *Thesaur.* cap. 6. videtur Patri addere specialem Notionem præter Paternitatem, dum ait: *Notio perfectionis secundus est.* Et D. Greg. Nyssen. lib. de Different. essent. videtur assignare duplicem Notionem Spiritus Sancti, nempe mediatam processionem à Patre, & immediatam à Filio, quam appellat dependentiam, id est, originem passivam, ratione cujus existere non potest, nisi Patre, & Filio producente. Et D. Aug. serm. 38. de Tempor. duas videtur Notiones Filio, & Spiritui Sancto superaddere, nempe, quod Filius sit ab uno tantum, à duobus tamen sit Spiritus Sanctus; ergo &c. Respondeo cum P. Ruiz cit. omnes has Notiones non esse diversas ex assignatis, sed veluti earum partes, quæ in illis involvantur subsistendi consequentia, & magis explicant proprietates Personales. Ex dictis.

Colliges primò, hoc nomen *Notio* potuisse accipi minus propriè pro quacunque formalitate, quomodocunque distincta ab alia formalitate, quæ peculiaris est uni, aut duabus Personis, & quæ cognita, melius cognoscitur differentialis Personæ, quæ ab alia distinguitur; & sub hac acceptione concedi potest, Notiones esse plures, quam quinque, ut patet ex dictis, & tenet P. Ruiz cit. d. 37. sect. 1. n. 8. Aliter tamen dicendum, si loquamur de Notionibus, prout in proprio sensu à Theologis usurpantur, quatenus scilicet specialem aliquam perfectionem, & dignitatem dicunt in Personis, prout supra diximus.

Colliges secundò, Notionem Personarum non recurrere eam earum proprietate. Patet primò, quia

T t t

quia latè omnia, quæ res habet à se, sunt illius propria, non tamen omnia sunt Notio illius; sic enim Attributa sunt proprietates Dei, nec tamen sunt Notiones. Secundò, quia proprietates magis strictè sumptæ, est, quæ uni tantum Personæ convenit; in hoc autem sensu, licet omnis proprietas sit Notio, non tamen omnis Notio est proprietas; nam spiratio activa est Notio, cum tamen sit communis Patri, & Filio. Tertiò, quia proprietas sumpta strictius solum comprehendit, ut diximus, Relationes constitutivas Personarum, in quo sensu spiratio activa, & Innascibilitas non sunt proprietates, cum tamen sint Notiones, ut diximus. Undè solum recurrent, si proprietas sumatur pro illo, quo una Persona ab alia dignoscitur, & discernitur, tanquam per aliquid sibi peculiare.

311.

Colliges tertiò, Notiones, si sumantur pro formali, omnes distingui inter se realiter. De tribus Relationibus Personalibus satis patet: De Innascibilitate, & Spirazione activa etiam non est negandum. Probatur prima pars, quia Innascibilitas secundum quod dicit de formali est negatio, ut supra diximus, & infra dicemus; negatio autem à positivo realiter distinguitur, ut distinguitur ens à non ente. Probatur secunda pars, quia Notiones secundum suum formale involvunt respectum rationis ad potentiam, respectu cuius est Notio; siquidem omne signum instrumentale dicit de formali respectum rationis ad potentiam, ut alibi diximus; sed huiusmodi respectus non potest non distingui realiter ab aliis; sic enim Attributa Divina realiter distinguuntur secundum suum formale; ergo etiam sic distinguuntur Notiones, cum dicant secundas intentiones, ut ipsa Attributa.

DISPUTATIO VI.

De Persona Patris.

SECTIO I.

Utrum, & quomodo nomen Patris sit proprium primæ Personæ?

UM jam dixerimus de iis, quæ communia sunt tribus Divinis Personis, quantum spectat ad illarum esse, & constitutionem, dicendum nunc sequitur per tres sequentes Disputationes de ipsis tribus Personis sigillatim.

In hac igitur disputatione de prima Persona, quæ est Pater, sermo erit, cuius dignitatem nullus hæreticorum per se loquendo inficiatur; unus tamen Valentinus apud P. Valent. d. 2. q. 1. punct. 1. §. 2. illi negavit rationem Personæ asserendo esse Spiritum, quasi ratio Personæ corporeitatem induceret: Igitur sit:

2.

Difficultas 1. Utrum prima Persona dicatur Pater propriè, & absque ulla metaphora? Advertes hoc nomen Pater dupliciter sumi in divinis: Primò essentialiter: Secundò notionaliter: Essentialiter dicitur Deus Pater omnium creaturarum, aut per metaphoram, propter curam, & sollicitudi-

nem, quæ providet creaturis: aut per adoptionem, propter gratiam Sanctificantem, quæ creaturam rationalem adoptat in filium, & hæredem gloriæ constituit; & hoc sensu nomen Patris convenit toti Trinitati, ut est unus Deus juxta illud Job. 38. *Quis est pluvie Pater.* Et illud Deuter. 32. *Nonne ille est Pater tuus.* Et illud Sapient. 14. *Tua autem Pater providentia gubernat:* Et illud orationis Dominicæ: *Pater noster, qui es in calis.* Notionaliter autem sola prima Persona est Pater propter generationem Verbi, quæ sola est propriè generatio, ut infra dicemus, quia est ad communicandam realiter eandem Naturam Divinam. Hoc posito.

Resolutio sit: Prima Persona propriè, & absque ulla metaphora dicitur Pater. Probatur primò autoritate Scripturæ 1. Joan. 5. *Tres sunt, qui testimonium dant in celo, Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus.* Et Joan. 5. & 8. 27. *Et non cognoverunt, quia Patrem ejus dicebat Deum.* Et Matth. 28. *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Et 1. Joan. 5. *Ut simus in vero Filio ejus.* ESU Christo; verus autem Filius non est, nisi de vero Patre; ergo &c.

Confirmatur ex illo Ephes. 3. *Ex ipso omnis paternitas in celo, & in terrâ nominatur.* Undè D. Dionys. de divin. nomin. cap. 2. & D. Damascen. lib. 1. fidei cap. 9. colligunt nomen paternitatis à Deo derivatum esse ad creaturas. Neque dicas D. Paulum loco citato nomine paternitatis significare cognationem, & familiam, ut constat ex originali græco, & ibi observat. D. Hieron. Non, inquam, hoc dicas, quia in omni cognatione, & familiæ radix, & caput, à quo derivatur unitas, & conjunctio cognationis, est aliqua Paternitas; ergo si à Patre Aeterno derivatur omnis cognatio, ab eo derivatur omnis paternitas; consequenterque est Pater.

Probatur secundò autoritate Concil. & Sanctorum Patrum. Ex Concil. Nicæno. lib. 2. §. Sancta, & magna: ibi: *Verè Filium veræ Patri.* Et D. Greg. Nazianz. orat. 30. ex verbis cit. Concil. refert: *Patrem verum, qui genuit verum Filium.* Et D. Epiphani. hæresi 69. 75. Et D. Cyril. Alex. Dialog. de Trinit. lib. 2. & lib. 3. Theaur. cap. 2. *Verum Filius*, inquit, propter quem Deus Pater est verus. Idem habent D. Basil. lib. 1. & 2. contr. Eunom. D. Ambrosius. D. Fulgentius. D. Hieron. Theodoret. apud P. Ruiz. d. 51. sect. 1. & 2.

Probatur tertiò ratione, quia illa Persona dicitur propriè Pater, quæ aliam producit per veram generationem; sed ita se habet prima Persona respectu secundæ, cui ex vi suæ formalis processionis tribuit eandem substantiam, & Naturam; ergo propriè dicitur illius Pater. Confirmatur, quia in Deo sunt verè, & propriè Relationes reales, ut supra diximus; sed non sunt aliæ, nisi Patris, Filii, Spiratoris, & Spiritus Sancti, ut etiam supra diximus; ergo Deo convenit Relatio Paternitatis.

Hinc colliges rationem Patris reperiri in prima Persona, & modo perfectiori, quam in creatis: Primò, quia sicut est Prima omnium Causa, est etiam primus Pater, ut ait D. Cyril. lib. 10. Theaur. cap. 4. *Deus*, inquit, *primus Pater est, quia primus omnium genuit.* Secundò, quia est Pater substantialiter, & non accidentaliter, ut ait D. Epiphanius. cit. & D. Cyril. lib. 12. Theaur. cap. 5. ubi profertur *Ex Patre essentialiter prodire Filium.* Tertiò, quia est Pater ab æterno, & in æternum, cum alii aut non sint patres, aut tales sint tempore, aut definant esse tales per mortem filiorum. Quartò, quia